

Magyar László András

A pepita füzet

Az orvostörténeti könyvtár antikvár beszerzőjeként gyakran kellett hagyatékokat átnézni, válogatni. A 90-es évek végéig még fizetni is tudtunk az örökösöknek, azóta legfőljebb a szállítást vállalhatjuk, föltéve, ha nem kell taxit rendelni.

Orvosi könyvhagyatékért legtöbbször az Új-Lipótvárosba kellett elmennem. Itt valaha hemzsegték a kiváló orvosok, akik szinte mind egyszerre hunytak el, mégpedig 1980 és 2000 között.

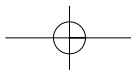
Az elhunyt új-lipótvárosi orvosoknak az idők során számos közös vonását fedeztem föl. Először is valamennyien jó barátságban állottak Radnóti Miklóssal, másfelől mindegyikük több ezer kötetes, főként szépirodalmi munkából álló könyvtárat hagyott hátra, amelynek a gót betűs Heine- és Goethe-sorozat éppúgy elengedhetetlen alkotóeleme volt, mint a barna vászonkötésű Erdélyi Szépművészeti Céh- és a Márai-összes. Mindezeket Thomas Mann, Stefan Zweig, Anatole France, Mereskovszkij és Werfel regényei, Szerb Antal irodalomtörténetei és Karinthy Frigyes gesztenyebarna életműkiadása egészítette ki: a könyvtárak gerincét föltétlenül e művek adták. Minden elhunyt új-lipótvárosi orvosnak volt továbbá legalább tíz híres betege, valamint egy szüntelenül beszélő, láthatóan sértett özvegye.

Az új-lipótvárosi orvosok ráadásul, mint azt özvegyeiktől megtudtam, valamennyien „rendkívül kulturált és végtelenül jó” emberek voltak, akiket ebből vagy abból az okból szégyenletesen mellőztek. Ehhez képest szobáik falát elég sok márkás festmény borította, a kávé pedig meissenai készletben, ezüsteszéccággal kapta az ember.

Nem mindig az özvegy fogadott engem, olykor megesett, hogy a gyászoló gyermek mutatta meg a hagyatékot. Az elhunyt új-lipótvárosi orvosok gyermekei általában siettek, folyton az órájukat nézték, közben pedig könnyes szemmel sóhajtoztak és húzogatták a fiókokat, hátha találnak még valami értékeset.

Egy alkalommal a neves, a szakmán belül csak „mézes libazsírként” emlegetett bőrgyógyászprofesszor hagyatékát kellett átnézni. Miközben én az orvosi könyvek közt kutattam, az egyetlen fiú és örökös – ötvenes, nyugtalan férfi – kis időre magamra hagyott, mert telefonon tárgyalt valami Annuskával. Válogatás közben az egyik polc mélyén pepita borítójú, porlepett vászonfüzetre bukkantam. Az elhunyt orvos kamaszkori naplója volt. Lenyűgözően érdekes feljegyzés egy fiatalember hétköznapjairól, a 20-as évek közepéről. Miután hosszú percek át nem tudtam letenni a naplót, lelkendezve mutattam az örökösnek, mire bukkantam. Ő ellágyult arccal, könnyes szemmel vette kezébe a füzetet, megsimogatta, s átpörgette az ujjai között. Egyelőre azonban nem olvasott bele, hanem az órájára nézett.

Neki most sajnos mennie kell – kapott a homlokához –. mutassam meg, mik azok a könyvek, amiket megvennénk. A kiválasztott köteteket félre-

tettük, a többinek a fiú hozott három nagy, fekete nejlonszákot, azokba hajgált mindent, mentegetőzve, hogy sajnos eladták a lakást, mihamarabb ki kell ürítenie. Mikor végeztünk, megbeszéltük a vétellel kapcsolatos teendőket. Az örökös megköszönte a fáradozásomat, és megkért, hogy az egyik szemeteszsákot, mielőtt elmennék, vigyem le, tegyem a kuka mellé. A másik kettőt majd a maradékkal ő viszi mindjárt.

Mielőtt otthagytam volna a zsákot, belenéztem. Jól gondoltam, ott volt legfölül a pepita füzet.

Nehézségek

A legalább százötven esztendő, elfeketülten málladozó krisztinavárosi ház második emeletén a Rehák család három, óriás belmagasságú, egymásból nyíló szobát lakott. Azaz a háromból csak kettőt: hiszen az első szoba üresen állott, a másodikban pedig csupán egyetlen jókora, kétszemélyes ágy terpeszkedett, amelynek közepében, megsárgult paplan alatt, tátott szájjal hörgött egy főkötős, fogatlan néni.

Rehák úr – hetvenes, egyenes tartású, csokornyakkendős, nyírott bajszú úriember – egyenest a harmadik szobába vezetett, amelyet egyedülként a háromból hatalmas cserépkályha fűtött. Odabent a rokokó tabernákulum, a tölgyfa tálaló, a támlás duplaágy, az üveges könyvszekrény között, a sárga, rojtos terítővel borított asztalon, gondosan kitergetett újságpapíron varakoztak az eladásra kínált könyvek. Az asztal mögött két halovány, igen idős, csipkegalléros úrhölgy ült, akiket Rehák úr mint nővéreit mutatott be. A hölgyek halványan elmosolyodtak, biccentettek, ám kezüket nem nyújtották felém. Az ablakokat súlyos kettős függönyök takarták, az almaillatú félhomályban csupán a csillárban hagyott két 60-as izzó fénye derengett.

– Ezek a könyvek apai nagyapánk, néhai dr. Rehák Alajos főorvos tulajdonai voltak. Orvosi tanulmányai és működése során használta őket – magyarázta Rehák úr. És valóban, a kötetek mindegyikének fedélbelsőjén, cakkos szélű vignettán, fekete tintával a „Dr. Med. Alois Rehák” bejegyzés volt olvasható.

Az egyik nővér, míg a könyveket tanulmányoztam, érdeklődött, nem innék-e velük egy korty házi készítésű diólikórt. A zölden csillogó likórt metszett pohárkában, apró ezüsttálcán szervírozta, ám csupán nekem. Rehákék nem fogyasztottak alkoholt.

Miután átnéztem a köteteket, némi töprengés után a méltányosnál enyhén magasabb árat ajánlottam. Rehák úr a nővéreire tekintett. Szigorúan bólintott, majd magyarázólag még megjegyezte:

– Soha nem váltunk volna meg ezektől a kötetektől, ha nem a szükség kényszerít rá. Am sajnos, mióta bejött a szovjet, sok nehézséggel kell megküzdenünk.

1985-öt írtunk akkor. Rehákéknak ezek szerint csupán negyvenöt esztendőn át kellett küzdeniök a nehézségekkel. 1989-től szerencsére minden jóra fordult.

